

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 242/23
1.6.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Јелене Стевановић, председника већа, Иване Марковић Радојевић и Радмиле Радић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Косара Јовановић, адвокат из Крагујевца, Улица Краља Александра I 36а, против тужене Компаније “Дунав осигурање” а.д.о. Београд, Македонска улица бр. 4, ради накнаде штете, одлучујући о жалбама тужиле и тужене изјављеним против пресуде Основног суда у Великој Плани П 1215/22 од 28.10.2022. године, у седници већа одржаној дана 01.06.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ, као неосноване, жалбе парничних странака и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Великој Плани П 1215/22 од 28.10.2022. године у ставу првом, другом и делу става трећег изреке којим је обавезана тужена на исплату новчаног износа од 22.500,00 динара.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Основног суда у Великој Плани П 1215/22 од 28.10.2022. године у преосталом делу става трећег изреке, тако што се **ОДБИЈА** тужбени захтев тужиле којим је тражила да се обавезе тужена да јој на досуђени износ од 22.500,00 динара, исплати законску затезну камату почев од дана подношења тужбе 4.9.2017. године до дана стицања услова за извршност пресуде, као неоснован.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Основног суда у Великој Плани П 1215/22 од 28.10.2022. године у ставу четвртм изреке тако што се **УСВАЈА** тужбени захтев тужиле па се обавезује тужена Компанија “Дунав осигурање” а.д.о. Београд, да јој преко износа досуђеног ставом трећим изреке исплати још и износ од 27.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од стицања услова за извршност пресуде па до исплате, у року од 15 дана од дана пријема пресуде.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима парничног поступка из става петог изреке пресуде Основног суда у Великој Плани П 1215/22 од 28.10.2022. године, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужена да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 335.850,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема пресуде.

Свака странка сноси своје трошкове другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Великој Плани П 1215/22 од 28.10.2022. године, првим ставом изреке делимично је усвојен тужбени захтев, па је обавезана тужена да тужили на име накнаде нематеријалне штете услед повреде задобијене у саобраћајној незгоди исплати за претрпљене физичке болове износ од 252.000,00 динара, за претрпљени страх износ од 198.000,00 динара, на име претрпљених душевних болова због умањења опште животне активности износ од 300.000,00 динара, на име претрпљених душевних болова због наружености износ од 154.100,00 динара, све са законском затезном каматом почев од 28.10.2022. године, као дана пресуђења, до исплате. Ставом другим изреке, преко досуђених износа, тужбени захтев је као неоснован одбијен и то на име претрпљених физичких болова до траженог износа од 550.000,00 динара, на име претрпљеног страха до траженог износа од 500.000,00 динара, на име умањене животне активности до траженог износа од 700.000,00 динара и на име наружености до траженог износа од 300.000,00 динара, све са законском каматом од дана пресуђења, до исплате. Трећим ставом изреке обавезана, је тужена да тужили на име састава приговора у вансудском поступку исплати износ од 22.500,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана подношења тужбе 4.9.2017. године, до исплате. Ставом четвртим изреке пресуде, до траженог износа од 49.500,00 динара са припадајућом законском затезном каматом од дана подношења тужбе па до дана исплате тужбени захтев је одбијен као неоснован. Петим ставом изреке, обавезана је тужена да тужили на име трошкова парничног поступка исплати новчани износ од 288.732,00 динара.

Благовремено изјављеним жалбама заснованим на свим разлозима прописаним чланом 373 став 1 Закона о парничном поступку, парничне странке су побијале првостепену пресуду и то тужила у другом (којег она означава као одбијајући део тужбеног захтева из става првог) и ставу четвртном и петом ставу изреке, а тужена побијајући је у првом, трећем и петом ставу изреке (усвајајући део тужбеног захтева). Парничне странке су опредељено тражиле трошкове другостепеног поступка.

Испитујући правилност првостепене пресуде у побијаном делу сагласно овлашћењима предвиђеним чланом 386 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр.72/11, 55/14, 87/18, 18/20 и 10/23), Апелациони суд је оценио да су жалбе парничних странака делимично основане.

Током првостепеног поступка нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку на које другостепени суд пази по службеној дужности, а изрека првостепене пресуде је јасна и у њеном образложењу су дати потпуни разлози о битним чињеницама, који су сагласни са изведеним доказима, због чега се она неосновано побија и указивањем на битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању, дана 2.6.2015. године у ... у ... дошло је до саобраћајне незоде, на тај начин што учесник у саобраћају ББ, која је критичном приликом управљала путничким возилом “Рено Клио” ... супротно одредби члана 23 став 2 ЗОБС на путевима, на обележеном пешачком прелазу, није прилагодила брзину кретања тако да може безбедно да се заустави испред пешачког прелазу, те је предњом десном страном оборила пешакињу АА - тужиљу која је коловоз прелазила долазећи возилу са десне стране, услед чега је тужиља задобила тешке телесне повреде. Пресудом Првог основног суда у Београду К 641/17 од 22.9.2017. године ББ је оглашена кривом због извршења кривичног дела тешко дело против безбедности јавног саобраћаја из члана 297 став 3 у вези са чланом 289 став 3 у вези са ставом 1 КЗ и изречена јој је условна осуда тако што јој је утврђена казна затвора у трајању од седам месеци са роком проверавања од две године, и мера безбедности забране управљања моторним возилом “Б” категорије у трајању од четири месеца по правноснажности пресуде, а оштећена – тужиља је упућена на парницу ради остваривања имовинско-правног захтева. Путничко возило марке “Рено Клио” ... по полиси осигурања ... било је осигурано код тужене за период важења полисе од 11.11.2014.године до 11.11.2015. године. Због задобијених повреда тужиља је медицински збринута у Ургентном центру КЦ Србије, где је урађен оперативни захтев. Због тежине повреда и компликација тужиља је имала још један оперативни захват тако да је лечење окончано после две године. У вансудском поступку тужена је тужиљи исплатила, на име нематеријалне штете проистекле из овог штетног догађаја износ од 588.000,00 динара и то за претрпљене физичке болове износ од 150.000,00 динара, за претрпљени страх износ од 108.000,00 динара, због наружености износ од 60.000,00 динара, због умањења опште животне активности износ од 270.000,00 динара.

Према налазу судског вештака из области ортопедије и трауматологије тужиља је задобила отворен прелом оба глежња левог скочног зглоба уз оштећење меког ткива, нагњечење главе, нагњечење карлице, нагњечење трбуха и слабинског дела. Прелом левог скочног зглоба сматра се тешком телесном повредом док су све остале повреде лаке, али је у збиру тужиља задобила тешке телесне повреде. Од задобијених повреда тужиља је два пута оперативно лечена, а лечење је било стационарно. Због инфекције је два месеца превијана у кућним условима уз употребу инфузије, антибиотика и лекова против болова – аналгетика. Процес рехабилитације је спроведен у Рибарској бањи и Бањи Ковиљачи. Услед задобијених повреда тужиља је трпела физички бол јаког интензитета у трајању од три дана, средњег интензитета у трајању од два месеца, слабог интензитета у трајању од једне године, а и даље повремено трпи физичке болове слабог интензитета који се јављају при јачим физичким напорима или при наглим атмосферским променама. По окончаном процесу лечења тужиља храмље и има ожиљак са спољне стране зглоба дужине 10 цм као и са унутрашње стране скочног зглоба – уздужни ожиљак дуг око 14 цм. Покрети скочног зглоба су ограничени и на доле и на горе у јачем степену, а постоји искривљење пут унутра 15%, због чега не може дуже да пешачи, трчи, бави се спортом, не може да плеше и игра фолклор, не може да се пење уз мердевине, отежано се креће степеницама, отежано вози бицикл, не може да вози аутомобил, не може да чучне и отежано клечи. Отежано јој је бављење кућним пословима – кување, чишћење, одржавање хигијене домаћинства, као и облачење панталона, чарапа и ципела.

Сагледавајући старосну доб, пол, претходно здравствено стање, вештак је

проценио да је умањење опште животне активности код тужиље 20%. Код тужиље је присутна наруженост у средњем степену, односно постоји нагрђеност у пределу левог скочног зглоба. Повреде и ожиљак код посматрача изазивају љубопитљивост, што код тужиље подстиче сећање на немили догађај. Наруженост не изазива одбојност у средини у којој се тужиља креће, али отежава друштвену активност, контакт и проналажење брачног партнера. Ово стање је трајно и не може се кориговати даљим лечењем. Изјашњавајући се на примедбе тужене вештак је у свему остао при свом налазу исказујући да је проценат умањења животне активности дат према степену оштећења и локацији повреде, дужини трајања и последицама насталим након окончаног лечења, уз наглашавање да је тужиља лечена две године, да је лечење завршено, али да постоји могућност да се у року од 10 до 15 година јави окоштавање које може да допринесе дегенеративним променама.

Према налазу судског вештака неуропсихијатра тужиља је због критичног догађаја трпела примарни и секундарни страх. Примарни страх је био јаког интензитета у трајању од око три минута, који је на нивоу ужаса и смртног страха. Секундарни страх јаког интензитета тужиља је трпела десет дана, секундарни страх средњег интензитета трајао је два месеца, а секундарни страх слабог интензитета постојао је још три месеца. Код тужиље је присутан позни страх слабог интензитета и кратког трајања до пет минута, а исти се и данас јавља у околностима које резонирају са критичним догађајем. Како је утврђено постојање наружености и умањене опште животне активности и по једном и по другом основу, тужиља је трпела душевне болове јаког интензитета у трајању од три недеље, средњег интензитета у трајању од осам месеци и слабог интензитета 13 месеци. Душевни болови који су овако означени код тужиље су се јављали за време и током поступка лечења. По окончању лечења тужиља је услед задобијене повреде по основу наружености и умањене опште животне активности трпела душевне болове који су прва четири месеца били јаког интензитета, следећа четири месеца средњег интензитета и још четири месеца слабог интензитета.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је смислу одредби члана 155, 897 и 929 Закона о облигационим односима оценио да је тужена, као осигуравајуће друштво код кога је у тренутку незгоде било осигурано путничко возило из чије употребе је проистекла нематеријална штета на страни тужиље као последица нанете тешке телесне повреде, дужна да је надокнади. Одлучујући о висини накнаде нематеријалне штете, првостепени суд је пошао од одредбе члана 200 Закона о облигационим односима те ценећи интензитет и трајање физичких болова, страха и степена умањења опште животне активности установљене налазом вештака, те је имао у виду и да је тужиља у поступку вансудског намирења тужене исплатила одређене новчане износе на име накнаде штете по појединим видовима штете. Правилно је првостепени суд ставио у однос исплаћене износе накнаде штете у вансудском поступку према висини правичне новчане накнаде која би тужиљи припадала у време извршених исплата по основу делимичног намирења па је, одмеривши правичне новчане накнаде у време пресуђења, обавезао тужену да исплати тужиљи преостале износе накнаде штете до пуног износа правичне новчане накнаде, у преосталом неисплаћеном новчаном еквиваленту процента намирења. Тако је на име накнаде нематеријалне штете по основу физичких болова одмерио правичну новчану накнаду у време пресуђења у износу од 420.000,00 динара, а како је преостао неисплаћени део од 60% накнаде то је суд обавезао тужену да тужиљи на име накнаде нематеријалне штете

за претрпљене физичке болове исплати износ од 252.000,00 динара. У погледу претрпљеног страха, првостепени суд је нашао да на дан пресуђења правична новчана накнада представља износ од 330.000,00 динара, а како је за исплату преостало неисплаћен проценат од 60% од износа правичне новчане накнаде по том основу, то је обавезао тужену на плаћање износа у износу од 198.000,00 динара. Имајући у виду да је код тужиле наступило умањење опште животне активности у проценту од 20% суд је нашао да је правична новчана накнада на име душевних болова због умањења опште животне активности у време пресуђења представља износ од 600.000,00 динара, а да је тужена у вансудском поступку намирена за половину износа правичне новчане накнаде, јер јој је исплаћен износ од 270.000,00 динара у време када је правична новчана накнада представљао износ од 540.000,00 динара, те је следом наведеног обавезао тужену да тужилци исплати преосталих 50% накнаде одмерене према висини у време пресуђења за претрпљене душевне болове због умањења опште животне активности у износу од још 300.000,00 динара. Кад је реч о наружености, првостепени суд је, имајући у виду од стране туженог у вансудском поступку исплаћен износ од 60.000,00 динара, за који износ је првостепени суд проценио да је представљало 33% од правичне новчане накнаде, која у том тренутку представљао износ од 180.000,00 динара, то је одлуком суда досуђена накнада у износу од 154.100,00 који одговара проценту 67% од правичне новчане накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због наружености пошто је претходно одмерио да би правична новчана накнада у време пресуђења за овај вид штете укупно представљао износ од 230.000,00 динара. На све досуђене новчане износе на име накнаде нематеријалне штете, тужена је обавезана да тужилци исплати законску затезну камату почев од дана пресуђења 24.08.2021. године до коначне исплате сходно одредби члана 277 ЗОО. Преко досуђених износа, првостепени суд је одбио тужбени захтев налазећи да је постављен превисоко и супротан циљу и сврси накнаде нематеријалне штете.

У погледу одлуке првостепеног суда о тужбеном захтеву тужилце за накнаду нематеријалне штете, правилно је суд, у складу са одредбом чл. 200 ЗОО одмерио висине досуђених накнада, имајући у виду правичну новчану накнаду у време вансудске исплате и износ накнаде исплаћен тужилци у вансудском поступку, који је затим правилно доведен у однос са висином правичне новчане накнаде одмерене на дан учињених исплата према мерилима и критеријумима у време учињених исплата да би потом у односу на правилно одређену висину правичне новчане накнаде према мерилима и критеријумима у време пресуђења, обавезао тужену на исплату накнаде у преосталом непокривеном делу накнаде, одбијајући претходно проценат износа за који је тужилца обештећена, па на основу разлике досудио накнаду у висини за коју је та штета остала непокривена, водећи рачуна о томе да је од исплате у вансудском поступку протекао изванвременски период, те да је у међувремену дошло до повећања висине правичне накнаде у складу са актуелном судском праксом и променама вредности динара, правилно примењујући одредбу члана 189 Закона о облигационим односима.

Неосновано се наводима жалбе указује да је првостепени суд превисоко (жалба тужене) односно прениско (жалба тужилце) одмерио висину правичне новчане накнаде и висину обавезе тужене по основу накнаде нематеријалне штете претрпљене по основу штетног догађаја за који одговара тужена као осигуравач штетника.

Првостепени суд је правилно одмерио правичну новчану накнаду водећи рачуна о тежини повреде, последицама које је она оставила у виду физичких болова које је тужила претрпела, страха и душевног бола због умањења опште животне способности у проценту од 20% па и наружења, те правилно одредио износе који припадају туженој према критеријумима и мерилима за утврђивање накнаде нематеријалне штете на дан пресуђења, а како то произлази из налаза и мишљења судских вештака.

Овај суд је ценио и остале наводе жалбе парничних странака па их посебно не образлаже применом овлашћења из члана 396 став 1 ЗПП-а, имајући у виду да нису од утицаја на доношење другачије одлуке за жалиоце повољније одлуке у овој правној ствари.

Одлучујући о накнади материјалне штете која се односи на трошак састава захтева за накнаду штете изјављивањем захтева и приговора у вансудском поступку, правилно је првостепени суд закључио да је, сходно одредбама члана 24 Закона о обавезном осигурању у саобраћају тужила била у обавези да се пре покретања судског поступка обрати туженој ради накнаде штете што је тужила и учинила подношењем одштетног захтева, а потом и изјављивањем приговора на првостепену одлуку тужене дана 31.07.2017. године, који приговор је делимично усвојен и по истом исплаћени износи по одлуци тужене О 1166/17 дана 11.08.2017. године. Приговор је у име тужене сачинила пуномоћник .. У погледу стручне помоћи за сачињавање иницијалног захтева у вансудском поступку, првостепени суд је нашао да је тужена, сходно закону, у обавези да прима сваки захтев и да о њему одлучи у одређеном року, из чега произлази да трошак тужиле за састав захтева за накнаду штете у вансудском поступку није био нужен те је овај део захтева за накнаду материјалне штете одбијен.

Основано се наводима жалбе тужиле указује да је погрешан чињенично правни закључак првостепеног суда у погледу права тужиле на накнаду трошка подношења захтева, јер чињеница да је тужени дужан да прими и одлучи о сваком захтеву, не ускраћује право тужили, да се приликом обраћања туженом као осигуравајућој компанији, обрати уз стручну помоћ пуномоћника из реда адвоката, и да јој се тај трошак у парничном поступку призна као трошак, у вези са парничним поступком, код чињенице да је Законом о обавезном осигурању у саобраћају, оштећени дужан да се најпре обрати осигуравачу, а тек ако је незадовољан исходом обраћања може да затражи заштиту пред судом.

Следом наведеног, преиначена је одлука садржана у ставу четвртом изреке побијане пресуде, којим је одбијен захтев на име трошка који је тужила имала за састав захтева упућеног осигуравачу, овде туженој, усвајањем захтева за износ од 27.000,00 динара обрачунато према АТ према вредности захтева упућеног према осигуравачу о којем је одлучивано у вансудском поступку.

На овај износ, који представља у суштини трошак у вези са поступком, тужили припада и право на законску затезну камату почев од дана стицања услова за извршност па до исплате, сходно одредби чл. 277 ЗОО.

Међутим, основано се наводима жалбе тужене указује, да је погрешан закључак првостепеног суда да тужили по основу претрпљене материјалне штете припада и

законска затезна камата на износ од 22.500,00 динара, колико је имала као трошак сачињавања приговора, у висини одмереној према важећој Адвокатској тарифи у време сачињавања приговора од стране пуномоћника из реда адвоката, а за период од подношења тужбе до стицања услова за извршност, на основу одредбе члана 324 Закона о облигационим односима.

Наиме, одлучујући о делу тужбеног захтева тужиље за накнаду материјалне штете из става трећег изреке погрешно је првостепени суд тужиљи, као вид накнаде материјалне штете, досудио законску затезну камату на износ од 22.500,00 динара на име састава приговора у вансудском поступку почев од 4.9.2017. године као дана подношења тужбе па до исплате.

Трошкови на име састављања одштетног захтева па и приговора на одлуку туженог, од стране пуномоћника из реда адвоката представљају трошкове у вези са насталом штетом код тужиље, а не и саму штету у смислу одредбе члана 155. Закона о облигационим односима, па се ови трошкови не могу сматрати материјалном штетом која је код тужиље наступила услед предметне саобраћајне незгоде, већ се исти имају сматрати трошковима које је тужиља оправдано претрпела у поступку остваривања њених права, па сходно томе тужиљи не припада право на камату у висини стопе законске затезне камате почев од 4.9.2017. године као дана подношења тужбе, већ тужиља има право на законску затезну камату на досуђени износ почев од дана извршности пресуде, сходно одредби чл. 277 у вези са одредбом чл. 324 ЗОО, јер исплата трошкова поступка и у вези са поступком доспева у том тренутку. Следствено томе, захтев за камате у висини стопе законске затезне камате на износ досуђеног трошка састава приговора у висини од 22.500,00 динара за период од 4.9.2017. године до дана стицања услова за извршност је неоснован и, у овом делу је ожалбена пресуда морала бити преиначена у ставу трећем изреке, одбијањем тужбеног захтева у том делу.

Како је првостепени суд, приликом доношења одлуке о трошковима поступка погрешно применио одредбу члана 154. Закона о парничном поступку, на шта је основано указала тужиља наводима жалбе, то је одлука о трошковима парничног поступка из става петог изреке ожалбене пресуде преиначена применом члана 150, 153, 154. и 163. Закона о парничном поступку, тако што је обавезана тужена да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у укупном износу од 335.850,00 динара, одлучујући у границама постављеног захтева и према вредности са којом је тужиља успела у спору, (1.090.024,00 динара, укључујући и део захтева о којем је правоснажно одлучено пресудом П 1961/17 од 24.8.2021. године) и то за састав тужбе и три образложена поднеска у износу од по 11.250,00 динара (31.1.2018, 12.8.2019. и 15.6.2020. године), за заступање на 7 одржаних рочишта у износу од по 12.750,00 динара, (12.6.2018, 15.1.2019, 6.8.2019, 29.1.2021, 15.6.2021, 24.8.2021. и 28.10.2022. године) за приступ на 8 неодржаних рочишта (18.9.2018, 12.12.2019, 18.2.2020, 12.5.2020, 28.7.2020, 8.9.2020, 14.4.2021, 2.7.2021. године) у износима од по 7.125,00 динара, на име трошка вештачења износ од 36.100,00 динара, као и на име судских такси на пресуду и на жалбу у износу од по 54.250,00 динара, све према важећој Адвокатској тарифи у време доношења првостепене пресуде и Таксеној тарифи у време настанка таксене обавезе.

У преосталом делу је правилно првостепени суд нашао да тужиљи не припада

право на накнаду трошкова превоза пуномоћника из реда адвоката нити одсуства из канцеларије, нашавши да не представља нужни издатак тужиље, јер ангажман пуномоћника из реда адвоката ван места у којем тужиља има пребивалишта и ван места у којем се спроводи судски поступак, је избор тужиље, на који свакако има право, али овај трошак по оцени суда, нема оправдање у врсти нити предмету спора, јер не представља нужни издатак у смислу одредбе чл. 154 ЗПП-а, па стога и нема основа да се овај трошак пренесе на терет странке која изгуби парницу.

Имајући у виду изложено, одлучено је као у ставу првом изреке пресуде на основу одредбе члана 390 ЗПП-а, на основу одредбе члана 394. тачка 4 ЗПП-а као у другом и трећем ставу изреке ове пресуде, те на основу члана 401. тачка 3. ЗПП-а као у ставу четвртом изреке.

Како су и тужиља и тужена делимично успеле у другостепеном поступку, то је овај суд, ставом петим изреке, одлучио да свака странка сноси трошкове другостепеног поступка применом одредбе чл. 165 став 2 у вези са одредбом чл. 153 став 2 ЗПП-а.

**Председник већа-судија
Јелена Стевановић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић